

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΣΥΝΕΞΕΤΑΣΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ – ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΓΕΛΙΟ

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ «ΚΕΙΜΕΝΟ 1»

«ΧΑΜΟΓΕΛΑΤΕ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΤΑΚΤΙΚΟ!!!»

Η ανθρωπότητα διανύει μια περίοδο ηθικής κατάπτωσης, όπου υποβαθμίζονται τα ανθρώπινα συναισθήματα και παραγκωνίζονται οι ψυχικές ανάγκες. Η αγωνία της επιβίωσης, οι φρενήρεις και αγχώδεις ρυθμοί της καθημερινότητας, η επιβάρυνση του περιβάλλοντος και η ενίσχυση της ανασφάλειας εξαιτίας της αποσταθεροποίησης της ειρήνης μεταξύ των λαών, αποστερούν το γέλιο από τη ζωή μας. Δεν έχουμε χρόνο να γελάσουμε, να διασκεδάσουμε, να χαλαρώσουμε, ακόμα και να ερωτευτούμε. Είμαστε περιχαρακωμένοι σε μια πραγματικότητα, που οι ίδιοι έχουμε δημιουργήσει. Το γέλιο είναι σημαντικό για την ψυχική και σωματική μας υγεία, ενώ μας βοηθάει να θεμελιώσουμε ουσιαστικές και επιτυχημένες σχέσεις.

Οι αρχαίοι Έλληνες εξυμνούσαν τον φιλομειδή άνθρωπο, ενώ απαξίωναν τον μεμψίμοιρο. Πίστευαν ότι η αίσθηση του χιούμορ και το γέλιο απελευθερώνει τη σκέψη, καλλιεργεί την κριτική ικανότητα και αναδεικνύει το επίπεδο ευφυΐας ενός ανθρώπου. Μερικές φορές βέβαια, το γέλιο καυτηριάζει και προκαλεί την οργή εκείνου, που το αποδέχεται. Ωστόσο, εκλύει την αντίδραση με τρόπο δημιουργικό, διότι πολύ συχνά στηλιτεύονται πρόσωπα και καταστάσεις με έναν έξυπνο τρόπο, ενώ αποφεύγονται οι κατά μέτωπο αντιπαραθέσεις.

Το γέλιο θεραπεύει την ψυχή, ανακουφίζει από τα προβλήματα και ανασυγκροτεί τους ανθρώπους, όταν βιώνουν επώδυνες καταστάσεις στην καθημερινότητά τους. Συντελεί στην καταπολέμηση ψυχικών ασθενειών, που είναι κυρίως συνυφασμένες με τους σύγχρονους αγχώδεις ρυθμούς, όπως η κατάθλιψη και οι αγχώδεις διαταραχές. Παράλληλα, το γέλιο ισοδυναμεί και με σωματική άσκηση, εκλύοντας τις «ορμόνες της χαράς», τις επονομαζόμενες ενδορφίνες. Το γέλιο παρουσιάζει προληπτικές και θεραπευτικές ιδιότητες σε παθολογικές ασθένειες, που είναι περισσότερο συνυφασμένες με το στρες.

Ο άνθρωπος, που γελά είναι συνήθως αισιόδοξος, καλοπροαίρετος, ανοιχτός σε νέες προκλήσεις, γεμάτος ενσυναίσθηση και κατανόηση απέναντι στους άλλους. Είναι ένας άνθρωπος, που προσφέρει στους συνανθρώπους του από το συναισθηματικό του «περίσσειμα». Οι χαρούμενοι άνθρωποι αντιμετωπίζουν με πιο αισιόδοξο τρόπο τη ζωή και ανταπεξέρχονται πιο εύκολα στις δυσκολίες. Η ψυχική ευφορία, που βιώνουν τροφοδοτεί την αγωνιστικότητά τους. Επιπλέον, είναι απολύτως αντιληπτό ότι το χιούμορ και το γέλιο τροφοδοτούν την κοινωνικοποίησή μας και ενισχύουν τις διαπροσωπικές μας επαφές. Το χιούμορ συντελεί στη κοινωνική μας επιβίωση, γιατί χαλαρώνει τους ανθρώπους και τους κάνει να αλληλοεπιδρούν ευκολότερα, αίροντας τις προσωπικές ανασφάλειες. Ξεκλειδώνει τους ανθρώπους και διορθώνει με πιο ήπιο τρόπο μια λιγότερο συμβατή με το κοινωνικό σύνολο συμπεριφορά.

Συλλήβδην, οι περισσότεροι άνθρωποι αντιλαμβανόμαστε το γεγονός ότι το γέλιο μας κάνει να αισθανόμαστε ψυχικά υγιείς και χαρούμενοι, αλλά λίγοι δίνουμε σημασία στα μακροπρόθεσμα οφέλη του. Συνεπώς, παρασυρόμαστε από τη δίνη των προβλημάτων της καθημερινότητας και το αποκλείουμε από τη ζωή μας. Είναι αδήριτη ανάγκη να κατανοήσουμε ότι το γέλιο είναι το μόνο μέσο, για να επικοινωνήσουμε τη χαρά και την απόλαυση. Επομένως χαμογελάτε, κάνει καλό στην υγεία.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ «ΚΕΙΜΕΝΟ 2»

Το απόσπασμα που ακολουθεί προέρχεται από το μυθιστόρημα του Ν. Καζαντζάκη «Αναφορά στον Γκρέκο» και αφορά στις σκέψεις και τα συναισθήματα του συγγραφέα για τη στάση ζωής, που επέλεξε ο ήρωας του Θερβάντες, ο Δον Κιχώτης.

Κι όταν ακόμα αργότερα διάβασα τον ήρωα του Θερβάντες, ένας άγιος μεγαλομάρτυς μου φάνηκε Δον Κιχώτης, που, πέρα από την ταπεινή καθημερινή ζωή, κίνησε, μέσα στα γιουχαητά και τα γέλια, να βρει, πίσω από τα φαινόμενα, την ουσία. Ποιαν ουσία; Τότε δεν ήξερα, αργότερα κατάλαβα, μια η ουσία, πάντα η ίδια, και δε βρήκε ακόμα ο άνθρωπος άλλον τρόπο να υψωθεί: η κατατρόπωση της ύλης κι η υποταγή του ατόμου σ' ένα υπερατομικό σκοπό, ας είναι και χίμαιρα. Όταν η καρδιά πιστεύει κι αγαπάει, χίμαιρα δεν υπάρχει· υπάρχει μονάχα αντρεία, εμπιστοσύνη και γόνιμη πράξη.

Πέρασαν χρόνια. Προσπάθησα να βάλω τάξη στο χάος αυτό της φαντασίας μου· μα πάντα η ουσία τούτη, όπως μου παρουσιάστηκε, θαμπά ακόμα, όταν ήμουν παιδί, μου φαίνεται πως είναι η καρδιά της αλήθειας: χρέος έχουμε, πέρα από τις ατομικές έγνοιες, πέρα από τις βολικές μας συνήθειες, πιο πάνω από τον εαυτό μας, να θέσουμε ένα σκοπό, κι αυτόν, μέρα και νύχτα, αψηφώντας τα γέλια, την πείνα ή το θάνατο, να μοχτούμε να τον φτάσουμε. Όχι να τον φτάσουμε· μια περήφανη ψυχή, ευτύς ως φτάσει στο σκοπό της, τον μετατοπίζει ακόμα πιο πέρα· όχι να τον φτάσουμε, παρά να μη σταματήσουμε ποτέ στον ανήφορο. Έτσι μονάχα αποχτάει η ζωή ευγένεια κι ενότητα.

ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ :

ΘΕΜΑ Α:

A1. Να αποδώσετε περιληπτικά σε 70- 80 λέξεις τα οφέλη, που αποκομίζει κάποιος από το γέλιο, όπως αναφέρονται στη 2^η, 3^η και 4^η παράγραφο του «ΚΕΙΜΕΝΟΥ 1».

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β :

B1. Στη 2^η παράγραφο του «ΚΕΙΜΕΝΟΥ 1» να εντοπίσετε όλες τις διαρθρωτικές λέξεις, που δηλώνουν τη συνοχή ανάμεσα στις περιόδους. Έπειτα να τις κατατάξετε στην αντίστοιχη κατηγορία, αφού επισημάνετε την ακριβή λειτουργία τους, όσον αφορά στο νόημα της εν λόγω παραγράφου.

Μονάδες 8

B2. « Η ψυχική ευφορία, που βιώνουν τροφοδοτεί την αγωνιστικότητά τους»: Να εντοπίσετε το είδος της σύνταξης και στη συνέχεια να το μετατρέψετε στο αντίθετο είδος. Τέλος, να επισημάνετε τη λειτουργία της σύνταξης, προτού συντελεστεί η μετατροπή.

Μονάδες 7

B3. Να σχολιάσετε τη λειτουργία του τίτλου σε σχέση πάντα με το περιεχόμενο του «ΚΕΙΜΕΝΟΥ 1». (μονάδες 10) Στη συνέχεια να μετατρέψετε τον τίτλο από ρηματικό σε ονοματικό, πραγματοποιώντας τις απαραίτητες αλλαγές (μονάδες 5) .

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Γ :

Γ1. Γιατί ο Δόν Κιχώτης στο «ΚΕΙΜΕΝΟ 2» προκαλούσε το γέλιο και το χλευασμό των συνανθρώπων του εκείνη την εποχή; Πιστεύετε ότι τα κοινωνικά στερεότυπα μπορούν να αρθούν εύκολα ή χρειάζεται να υπερβεί κάποιος τον εαυτό του, κινδυνεύοντας να περιθωριοποιηθεί από το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο; Να τεκμηριώσετε τη θέση σας σε μία παράγραφο 120- 180 λέξεις.

Μονάδες 10

Γ2. Το συγκεκριμένο απόσπασμα του «ΚΕΙΜΕΝΟΥ 2» εκφράζει τις απόψεις του Νίκου Καζαντζάκη για τους στόχους, που οφείλει να θέτει ο άνθρωπος στη ζωή του, χωρίς να επαναπαύεται και προάγοντας το συλλογικό συμφέρον. Ο χαρακτήρας του αποσπάσματος, λοιπόν, είναι βαθιά εξομολογητικός. Τεκμηριώστε την άποψη μέσω της χρήσης τριών κειμενικών δεικτών, σε μια παράγραφο 150- 180 λέξεων.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ :

Δ1. Σε μια ημερίδα, η οποία θα πραγματοποιηθεί στο δημοτικό διαμέρισμα της περιοχής σας, να αναδείξετε τη σημασία, που έχει το γέλιο στην καθημερινότητα μας, ιδίως σε μια εποχή κρίσης των ηθικών αξιών. Επιπλέον, οφείλετε να επισημάνετε και ορισμένους λόγους, που αποστερούν το γέλιο από τη ζωή μας (350- 400 λέξεις).

Μονάδες 30

MATINA ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ, 17/3/2022